

Közgyűlési határozat megtámadása a jó erkölcsök megsértése címén. A Kuria ismeretes határozata után, amellyel a közgyűlési határozat megtámadását a jó erkölcsök sérelme okából elvileg helytállónak jelentette ki, különös érdekekkel bír a német Reichsgericht egy újabb döntése. (X. 535/24. II. Juristische Wochenschrift 1926 márciusi 1. füzet 543. lap.) Ebben az ítéletben a RG. érvénytelenítette azt a közgyűlési határozatot, amely tiszteres szavazati joggal felruházott új részvények kibocsátását rendelte el, akként, hogy a részvények szétosztását a felügyelőbizottság eszközölje. Az ítéleti tény megállapítása szerint a részvényeket az igazgatóság és felügyelőbizottság körében helyezték el. A német bíróság a többszörös szavazattal való felruházást önmagában nem tartja elégnek arra, hogy a jó erkölcsbe ütközőnek találja az ilyen határozatot. Lényegben azonban alig van a konkrét esetnek olyan különossége, amely a szokásos ilyennemű tranzakciókkal szemben egy meg nem engedett pluszt mutatna. Hachenburg utal is arra az eset megbeszélésében, hogy a RG. bár kifejezetten eddigi gyakorlatára hivatkozik, a gyakorlaton ezzel a határozattal túlmegegy. A döntés jelentőségét, minthogy az ítélet formulázása ezuttal nélkülözi a fontos és szabatos kiélézést — csak a következtetések fogják felfedni. A Kuria határozata mindenestre problematikusabb volt. Egyébként a RG. ítéletében sokszor bukkannak fel a Kuria indokolására emlékeztető hangok — természetesen az elvi kérdéssel, hogy a jó erkölcsök megsértése lehet a megtámadás alapja, a RG.-nek, ahol az már régi gyakorlat volt, foglalkoznia nem kellett.

B. S.

Magánalkalmazott fizetésének valorizálása. Többször fejtegettük, hogy pénzromlás során a munkavállalónak bizonyos koronaösszegben kikötött s tehát elértékteleendő illetményeit elvileg valorizálni kellene, és hogy ezt legalábbis az alsóbbfoku munkaügyi gyakorlat legalábbis részben megvalósította, amennyiben t. i. *jogot* adott az egyes alkalmazottaknak az illető vállalatnál eszközölt *generális* fizetésemelésben a többi alkalmazottal hasonlóan leendő részesülésre. (Irtunk erről „Pénzromlás és szolgálati szerződés“ címén a Jogállam 1924. évi 3. számában, a „Valorizáció 1924-es joggyakorlatunkban“ c. füzet 11. pontjában, „Fizetés- és nyugdíjvalorizáció“ címén a Polgári Jog 1925. évi 3. számában, és a „Valorizációs joggyakorlatunk 1926-ig“ c. füzet 18. pontjában.) Az érzésben inkább szűkkeblű, elientétes irányba tendáló kuriai gyakorlat mellett, amelyet — tekintettel a ma is folyó perekre — még mindig megjavíthatónak

hiszünk, némi érdeklődésre tarthat számot a budapesti törvényszéknek mint munkaügyi fellebbezési fórumnak az a szépen indokolt, az elvieket kidomborító, egyébként jogerős ítélete, amelyet újabban egy konkrét perben nyertünk. Az ügy száma a bp. közp. jbg.-on P. XXI. 104.924/1924. volt, a tvsz.-en 38. Pf. 10.678/1925; a fellebbezési ítélet 1926 május 4-én kelt. A tényállás az volt, hogy egy elsőrangú budapesti nagyvállalat 1924 tavaszán fizetésrendezést eszközölt egyik vidéki expozitúrájánál (feleslegesként mellőzték a perben annak tisztázását, volt-e ugyanakkor az egész országos szervezetben is ilyen illetményemelés? amit felperes állított), és ez alkalommal a felperest, aki régebben az expozitúra vezetője, legutóbb pedig helyettes vezetője volt, mellőzés érte. Még pedig nem úgy mellőzték, hogy ő egyáltalán nem részesedett volna emelésben, hanem mintegy 100%-os emelést juttatott neki a munkaadó, míg a többi tisztviselő túlnyomóan 250—300%-os emelésben részesült: úgyhogy felperes a fizetési listán ezáltal a második helyről körülbelül az utolsóra süllyedt volna. Emiatt azonnali hatályu kilépéssel élt és perbe vette felmondási időre járó fizetését, valamint végkielégítését, mindkettőt azon összeg szerint kalkulálván, amennyire nézete szerint fizetése emelendő lett volna. A fellebbezési ítélet elvi részei mármost ezek: „A fellebbezési bíróság úgy találta, hogy a megállapított tényállás mellett a felperes a rögtöni kilépés jogával élhetett. Az alperes sz.-i főügynökségénél 1924. évi május hónapban általános fizetésemelés történt s tekintve azt, hogy az addigi fizetések messze elmaradtak a létminimumhoz szükséges összegektől s hogy a fizetésemelések többszáz százalékosak voltak, nyilvánvaló, hogy a fizetésemelés csak a korona vásárlóerejében beállott csökkenés ellensúlyozására szolgált s éppen ezért a fizetésemelés csak látszólagos volt.

A bíróság állandóan követett meggyőződése értelmében a munkaadó az ilyen természetű fizetésemelésekből nemcsak hogy egy tisztviselőjét sem hagyhatja ki, de a dolog természetéből következik, hogy akkor is jogellenesen jár el, ha valamely tisztviselő fizetését a többi tisztviselővel szemben lényegesen kisebb mértékben hozza a megélhetésre okvetlenül szükséges összeghez közelebbi színvonalra és ezáltal nemcsak az alkalmazott megélhetését veszélyezteti, hanem egyben a többi tisztviselővel szembeni állásában hátrányba hozza, ugyyszólván degradálja.

Kétségtelenül ez az eset forgott fenn jelen esetben, amikor az alperes a felpereshez hasonló állású tisztvise-

lők fizetését 300%-kal emelte, a felperesét pedig csak 100%-kal.

De ettől eltekintve, már az a körülmény is méltán sérthette a felperes erkölcsi érdekeit is, hogy míg azelőtt a főügynökségnél fizetés tekintetében a második helyen állott, a fizetésrendezés után az utolsó helyre került.

Nyilvánvaló ez okból is, hogy az alperes szerződési kötelezettségeit nem teljesítette és a felperes mindkét oknál fogva az ipartörvény 95. §. b) pontja értelmében felmondás nélkül azonnal jogosan kiléphetett és hogy az alperes úgy a felmondási időre járó fizetését, mint az 1910/1920. M. E. sz. rendelet értelmében neki járó végkielégítést a jogosan megillető illetmények számításba vételével kártérítésképen megfizetni tartozik.

A fellebbezési bíróság úgy találta, hogy az alperesnek nemcsak a jogtalanul lefokozott illetmény alapulvételeivel, hanem annak az illetménynek alapulvételeivel kiszámítandó kárt kell megtérítenie, amely a felperest megillette volna, ha a többi tisztviselővel egyenlő elbánás alá vonatott volna. Ezt a felperesi fizetést alperes 1924. évi május hóban legalább havi ...koronára tartozott volna felemelni“, ennél fogva a fellebbezési bíróság ezen általa irányadóul becsült havi illetmény alapján kalkulálta ki a marasztalási összeget. *b. gy.*

Előkészítő irat átadása a tárgyaláson. Ujabbán divattá vált, hogy az előkészítő iratot a szóbeli tárgyaláson adják át a bírónak, aki azt a jegyzőkönyvhöz csatolja és az ellenfélnek, aki arra persze nyilatkozni nem tud. Ez a gyakorlat homlokegyenest ellenkezik az előkészítő iratok céljával és rendeltetésével, úgy, ahogy azt a Pp. kontemplálta. A Pp. 194—204. §§-ainak koncepciója az, hogy az ellenfél a tárgyaláson meglepetések elé ne állítassék s hogy ne kelljen a tárgyalást elhalasztani azért, mert az ellenfél a tényállításokra nyilatkozni nem tud. Az oly irat, amelyet a fél a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatol, fogalmilag *nem előkészítő irat, hanem különirat* (Pp. 245. §). Ilyennek előterjesztése azonban csak szoros határok között van megengedve, s a bíró köteles a meg nem felelő irat csatolását megtagadni (id. §. 1. bek. ut. mond). A Pp. indokolása kifejezetten utal arra, hogy az előkészítési kötelezettség nemcsak az első érdemleges tárgyalásra áll fenn, hanem minden folytatólagos tárgyalás előtt is figyelembe tartandó. Helyes volna, ha a bíróságok a tárgyaláson bemutatott előkészítő iratot elkészttként kezelnék és a mulasztó felet az okozott költségben marasztalnák, s a Pp. elvécinek tisztasága és pengyolaságok meghonosodásának elkerülése érdekében kívánatos volna, hogy az igazságügyminiszter ur felügyeleti jogából kifolyólag a bíróságok figyelmét erre a visszaélésre felhívja. *M.*

Arkevesebblet kiszámítása. Eladó a megállapítottnál